

משולחנו של מנהל האגף המקצועי אלי אהרון

בעצם ימים אלו מתנהל מאבק של חקלאי ישראל ונציגיהם כנגד תוכנית משרד האוצר ומשרד החקלאות לממש רפורמה שתגרום נזק בלתי הפיך לחקלאות הישראלית. עלי לציין כי למעלה מ-20 ח"כים מהקואליציה הודיעו כי לא יתמכו ברפורמה, שאינה מוסכמת על-ידי החקלאים, ואף הבהירו זאת לאוצר ולמשרד החקלאות.

הרפורמה אושרה במסגרת חוק ההסדרים בהחלטה על תקציב המדינה, תוך אמירה כי יתקיימו דיונים עם נציגי החקלאים במטרה להגיע להסכמות. בפועל נראה כי אין לשרי החקלאות והאוצר כל כוונה להקשיב לבקשות החקלאים, והם אף הכריזו כי יישמו את הרפורמה גם באופן חד צדדי.

אנחנו, כמובן, אומרים כי הגיע הזמן ליישם רפורמה בחקלאות, אבל רפורמה שעקרונותיה וסדרי העדיפות שלה אחרים לחלוטין, במיוחד לאור פעולות והתנהלות מקבלי ההחלטות לחקלאות בעשור האחרון, הגורמת לנזקים גדולים, עד כדי פרישה של חקלאים לא מעטים מהייצור החקלאי. הרפורמה שאנו מתכוונים אליה, מטרתה האחת והיחידה היא לשקם את המגזר החקלאי ולנסות להחזיר עטרה ליושנה ולגרום לכך שצעירים יצטרפו לחקלאות הישראלית.

בין העקרונות הנדרשים לביצוע לרפורמה אמיתית:

תמיכה ריאלית בענפים הנפגעים בהתאם לתחשיבי הגידול; המשך התכנון בענף ההטלה; הורדת אגרות והיטלים בהעסקת עובדים זרים בחקלאות וביטול הגבלת המכסות; הוזלת מחירי המים בכל סוגיהם; הקמת שוק סיטוני משוכלל ומודרני; בחינת הרכוזיות בשרשרת ההספקה של תוצרת חקלאית; הפרדה, כפי הנהוג באיחוד האירופי, בין סיטונאים לבין קמעונאים (כפי שהיה בעבר גם בישראל); עידוד השקעות הון בחקלאות; חובת סימון ארץ המקור בתוצרת מיובאת; שמירה על השירותים להגנת הצומח; הגדלת השתתפות המדינה בביטוח נזקי טבע; הורדת חסמי בנייה על מנת לאפשר פיתוח אגרו סולארי לצד החקלאות. לצערנו, נכון לרגע זה, צעדים הכרחיים אלו אינם מעניינים את השרים הנ"ל, ובכוונותיהם הם עלולים להוביל לפגיעה אנושה בחקלאות הישראלית.

אני מבקש לציין, כי במסגרת דיון שקיימנו בוועידת ישראל לחקלאות, הגענו למסקנה כי יש לקיים קמפיין תקשורתי רחב היקף כדי לעודד צריכת תוצרת אורגנית, ובכך להגדיל גם את כמויות הייצור. הקמפיין יתבצע באחריותנו תוך שימוש ברשתות החברתיות ובאתר הארגון. לצורך קיומו של הקמפיין, גם בתקשורת הכללית, נצטרך לגייס את מימון של משרד החקלאות, וזאת נעשה במפגש עם מנכ"לית המשרד בפגישתנו הקרובה.

בימים אלה, במגבלות הקורונה, התקיים מפגש של ועדה מקצועית לקידום ומימון הצעות מחקר בתחום האורגני, שהוגשו על-ידי מדריכי הארגון.

עוד אני מבקש לציין, כי ועדת הכלכלה של הכנסת אישרה את החרגת גידול הקנאביס הרפואי וכי יתאפשר גידולו כאורגני גם במצע מנותק. שנה אחרת נוספת הסתיימה, וכדרכי בקודש אני מאחל לכולנו שתהיה השנה החדשה טובה מקודמתה.

דבר היו"ר

בני שמולביץ, יו"ר ההנהלה,

הארגון לחקלאות ביולוגית-אורגנית

"וְשָׁמַרְתָּ אֶת מִצְוַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵּיךָ וּלְיִרְאָה אֹתוֹ: כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְבַיֵּא אֶל אֶרֶץ טוֹבָה

אֶרֶץ נַחֲלֵי מַיִם עֲיֵנֶת וְתִהְיֶה יְצֵאִים בְּבִקְעָה וּבְהָר: אֶרֶץ חֹטֵה וְשֹׁעֶרָה וְגִפֹן וְתַנְאֵה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שָׁמֶן וְדִבְשׁ: אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנָתָהּ תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תִחַסֵּר כָּל בָּהּ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ בְּרִזָּל וּמִהַרְרֶיהָ תִּחְצֹב נְחֹשֶׁת: וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבִרְכַּת אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

שלום חברים,

ברכות לכולם. ט"ו בשבט כבר מאחורינו, אבל נקווה לזכות שדברי הברכה יפקדו אותנו, וכל זאת בברכת שמים, ברכת הטבע, שממנו אנו ניזונים ומתברכים.

יחד עם זאת, אנחנו בתקופה שבה בני האדם מנסים לפגוע בנו החקלאים, עם רפורמות שונות ומשונות, כשכל רצונם להיטיב עם רשתות השיווק ולא איתנו היצרנים.

בימים אלו נכנסנו לשנה אזרחית חדשה, וננסה ונתאמץ להפוך מגמות ונקווה להצליח ולהגדיל את מספר החברים בארגון.

צוות הארגון מתמודד עם לא מעט אתגרים, כולל הקשר עם משרד החקלאות, הצורך בהגדלת היקף המדריכים, בעיות כלכליות, הרצון לפרוץ את גבולות המדיה, המשך ימי העיון והקורסים האורגניים ועוד מגוון פעילויות.

בשבוע שעבר התקיימה אסיפת חברים, בה הועלו הנושאים הבערים, ובעיקר - **לאן פנינו מועדות**. בעקבות האסיפה הקמנו צוות שמורכב מחברים משלל המקומות, אבל כולם עוסקים בחקלאות אורגנית, וננסה לייצר אווירה נוחה יותר להמשך דרכנו.

בסך-הכול המצב במשקים הגדולים אינו טוב. במקביל, אפיקי השיווק לחו"ל צומצמו או נחסמו בעקבות הקורונה והשלכותיה.

יחד עם זאת, השוק המקומי די פורח, ישנה דרישה לעוד תוצרת של פירות וירקות.

אנו מנסים לעניין משקים חדשים ולעודד את הקיימים שיגבירו את המלאי.

לסיכום, בפרוס השנה האזרחית החדשה, אני מלא תקווה שיתגשמו חלומותינו.

תוכן עניינים

- 1 דבר היו"ר
דבר מנהל האגף המקצועי
- 2 עצות מקצועיות לעונה:
• הגנת הצומח בירקות אורגניים
• המלצות לעונה בענף המטעים
• שפעת העופות H5N1
- 4 סיפור של דן וסרמן והכנתה האורגנית
- 6 פעילות בארגון לחקלאות אורגנית

"אורגני שלי" - פרסום הארגון לחקלאות ביולוגית אורגנית

רח' היסמין 1 רמת אפעל 52960 טלפון: 03-7361097/8 פקס: 03-7361103

מערכת: בני שמולביץ, אלי אהרון; מזכירת מערכת: יפה אלפי-טל

דוא"ל: yafa@organic-israel.org.il אתר הארגון: www.organic-israel.org.il

המלצות הגנת הצומח בירקות אורגניים בבתי צמיחה

איציק כהן, מדריך לירקות אורגניים בבתי צמיחה

הנחיות כלליות

"חודש שבט הגיע והמזיקים בפתח".

בעונה זו שינוי הטמפרטורה קיצוני במיוחד, לכן חשוב להקפיד על הנחיות הגידול.

- מומלץ וחשוב לשמור על סניטציה וניקיון בבתי הצמיחה, על פיקוח מזיקים והזנה מיטבית.
- חשוב לתקן את רשתות 50 מש שנקרעו ברוחות בחורף, כדי למנוע חדירה של חרקים ומזיקים למיניהם.

פלפל

- הפלפל צורך בתקופה זו ברזל, ולכן עם התחדשות הצמחים מומלץ לתת כ-1 ק"ג בורשל דרך מערכת ההשקיה.
- חשוב לעשות בדיקת קרקע לבדיקת חוסרים נוספים בהזנה, ועל-פי בדיקות הקרקע לדשן או לתת תוספים נוספים (מומלץ להתייעץ עם מדריך).

קימחוניות

- בעונה זו הנגיעות גבוהה יחסית לעונות קודמות, ולכן מומלץ להשתמש בחומרי גופרית למיניהם, בעיקר בימים חמים כאשר השמש מצויה.

אסור לשלב שמנים וגופרית יחד.

עגבניות

כימשון... כימשון

אחת ממחלות הנוף הקשות של גידולי העגבניות (גם של תפוחי אדמה) הינה ה"כימשון". התמודדות עם המחלה חייבת להיות מערכתית ומשולבת. **מקורות:** בקרקע, בפקעות נגועות - כאשר אלו מציצות הן מפתחות עלים נגועים במחלה.

הפצה: על-ידי רוח וגשם, לעיתים למרחקים גדולים.

תנאים מעודדי התפתחות (התפתחות מהירה מאוד):

- ★ לחות יחסית מרובה מ-90%;
- ★ טמפרטורות בין 10 ל-25 מ"צ;
- ★ לילות קרים וימים בעלי חום מתון, שבהם לחות יחסית מרובה, מעודדים את התפשטות המחלה;
- ★ גידול צמחים בנוף מאוזן - הימנעות מעודף צימוח, שנובע פעמים רבות מעודף דישון חנקני, היוצר עלווה צפופה שמגדילה התאיידות וקשה לאוורור;
- ★ תנאים יבשים עם טמפרטורות של 30 מ"צ ומעלה יעצרו את הכימשון.

חשוב לבצע פעולות מניעה לפני הופעת הכימשון.

מניעה והדברה של כימשון

- ★ **סניטציה** - יש לסלק מתוך המבנה ומוחוץ לו שאריות צמחים, בעיקר של עגבניות, למקום מרוחק מהגידול.
- ★ חיפוי קרקע גורם להקטנת הלחות ולהרטבת הצמחים (פרופ' דני שטיינברג);

"סבתא יהודית" - גן ירק אורגני בקיבוץ לביא אורי אדלר

"סבתא יהודית", גן ירק אורגני, הוקם בקיבוץ לביא לפני יותר מ-10 שנים על-ידי עמיר דיין וגל ינובסקי, במטרה ליצור חקלאות אורגנית ישירה ללא ריסוסים לתושבי הצפון. עמיר וגל הגיעו מתחומים שונים בחייהם, עמיר עסק בייצוא פנסיוני וגל בפרסום ובגרפיקה, ובשלב מסוים הם חיפשו תחום שיש בו יותר "אמת", לדבריהם, שיש בו נגיעה לטבע ומשמעות סביבתית.

עמיר וגל שאבו את הרקע החקלאי מאיריס בן צבי מכפר יהושע, שם עבדו יחדיו, ושם נחשפו לאג'נדה החקלאית הנפלאה של איריס ושל מריו לוי, אבי החקלאות האורגנית בישראל.

ברוח עקרונות אלו הם מיישמים גם את בית הגידול שלהם בקיבוץ לביא. בשדה שלהם אין ריסוסים כלל וגם לא חומרים המותרים בתקן האורגני. למעשה, מה שמעורב אצלם בתהליך הגידול הם רק קומפוסט אורגני, שמש ומים. על-מנת ליישם זאת, נשמרים בקפדנות שני עקרונות עיקריים: עונתיות ומגוון. מגדלים אך ורק ירקות שיוצעים על-פי טבעם להתמודד עם מזיקים ומחלות האופייניים לעונה. למשל, מלפפון גדל אצלם רק בקיץ, ברוקולי רק בחורף, והם לא מנסים לעשות "מחטפים" וקיצורי דרך בעניין הזה, מתוך הבנה שהטבע יודע הרבה יותר טוב מהם, והרעיון המרכזי הוא לצמצם את ההתערבות ולא להגדיל אותה. אשר לעקרון המגוון, בתוך העונתיות הם מגדלים את המבחר הגדול ביותר לו הם מסוגלים, כך שבכל רגע נתון יש בשדה כ-20-30 סוגים שונים של גידולים. כל גידול מביא לשדה בעלי-חיים אחרים, וכך יחד יוצרים מגוון גדול ושרשרת מזון טבעית, מבוקרת ומאוזנת, שבה אין מקום להתפתחות של זן "מזיקים" באופן חריג.

התוצרת מגיעה לבתי הלוקחות בשיווק ישיר. צרכני התוצרת של "סבתא יהודית" עורכים הזמנה באתר המשק אונליין, ואחת לשבוע מקבלים תוצרת טרייה ואיכותית שמגיעה עד הבית. לדברי עמיר וגל, אפשר להזמין אצלם סל מובנה מוזל שמבוסס על תוצרת השדה או להזמין באופן רגיל מתוצרת השדה ועד מוצרי ניקיון אקולוגיים, דרך פירות וירקות ממגדלים אורגניים אחרים, מוצרי בריאות מקומיים ועוד.

קיבוץ לביא שותף ביוזמה החקלאית הזו, ויחד הם מעוניינים להרחיב את קווי החלוקה שלהם בצפון ובמרכז, ובעיקר להיות גורם משפיע ופוקח עיניים, המאפשר לאנשים להבין שאפשר גם אחרת: "אפשר להיות מוזנים מהאדמה ומפירותיה הנפלאים גם בלי לזהם את האוויר, המים והאדמה". בעתיד ירצו לארח קבוצות בשדה, שילמדו את הנושא תוך סיור בין הערוגות וירוויו חוויה בלתי אמצעית עם חקלאות אורגנית פשוטה.

ולשואלים מיה "סבתא יהודית", ובכן, השם ניתן לזכרה של יהודית דיין, סבתא של עמיר, שייסדה את גן הירק בקיבוץ עין השופט בו גדלה. גן הירק של יהודית היה אורגני עוד לפני שהיו תקנים אורגניים, והוא היווה מוקד חברתי בקיבוץ וחיבר סביבו אנשים יחד.

הלוואי שנצליח גם אנחנו, אומרים עמיר וגל, העיקר הבריאות!

וכולנו מברכים אותם בהמשך הצלחה.

בקומפוסט. למטע בריא אין צורך בתוספת זו. מומלץ לתכנן עכשיו את הדישון הנדרש ולעדכן את יצרן הקומפוסט לגבי הכמות ומועד הפיזור המתאים. גם היצרנים צריכים לתכנן את קצב הייצור, חומרי הגלם וזמן ההבשלה של הערימה. קבלת קומפוסט בזמן ובאיכות הנדרשת לגידול (בשל מאוד, בשל למחצה מועשר או לא וכדומה) מותנית בשיתוף יצרן הקומפוסט בצורכי המטע. לחישוב הכמות הנדרשת להזנה, אפשר להשתמש במחשבון באתר הארגון <https://tinyurl.com/ztb35jfv>. יש לשים לב לבשלות הקומפוסט, לרמת המליחות ולריכוז הנתרן. בשנה הקודמת ניטעו מטעים אורגניים חדשים ממגוון מינים, ואנו רואים גם הסבות למטעים קיימים. עדיין הביקוש לפרי איכותי בעונתו עולה על ההיצע, אך הכניסה של מגדלים חדשים ל"משחק" בשוק המקומי מעודדת מאוד.

שפעת העופות H5N1 ד"ר יצחק שטרן

מתחילת הסתיו, עם נדידת הציפורים מאירופה לאפריקה דרך הארץ, חזרה אלינו, כמדי שנה, שפעת העופות האלימה, והפעם בהתפשטות מוגברת משתי סיבות עיקריות:

1. השנה הייתה במדינות אירופה רבות התפרצות נרחבת יותר מאשר בשנים קודמות.
2. מהלך (שנמשך זה מספר שנים) של האכלת השקנאים במאגרי המים (למניעת פגיעה בבריכות הדגים) והאכלת עגורים בשמורת החולה (למניעת פגיעה בשדות באזור ואולי ממניעים נוספים), גרמו לריכוז חריג של עופות נודדים נושאי נגיף השפעת בצפיפות רבה, באזורים בהם גם צפיפות גידול העופות המסחרי היא גבוהה מאוד.

רקע

וירוס RNA הוא שמחולל את מחלת השפעת בעופות. שפעת העופות מאפיינת בזנים רבים, בעלי דרגות אלימות משתנות. אנו מבחינים באופן כללי בשני סוגים:

1. LPAI - שפעת עופות באלימות נמוכה.
2. HPAI - שפעת עופות באלימות גבוהה.

זן השפעת H5N1 הוא זן HPAI אלים ביותר, שגורם למחלה חריפה עם תמותה גבוהה מאוד. העופות, ובמיוחד עופות המים המגיעים אלינו עם הנדידה, שהם בחלקם הרבה פחות רגישים לוורוס, משמשים כפונדקאים המביאים אלינו את הווירוס ומדביקים עופות רגישים יותר. הפגיעה בעגורים שהתרכזו בשמורת החולה הייתה קשה ביותר, עם תמותה של אלפים ביום. העגור אינו עוף מים, והוא רגיש מאוד לוורוס השפעת. הדבקה העגורים גרמה להדבקה של עופות בר נוספים, דבר שהביא להדבקה של עופות מסחריים בארץ. המקרה הראשון אובחן בחודש אוקטובר במשקי תרנגולי הודו ולאחר מכן במשק ברווזים באזור עמק יזרעאל. בהמשך אנו עדים להתפרצות נרחבת בלולי מטילות במרגליות, ובפעם הראשונה זה שנים רבות, ואולי בכלל, נפגעו שני לולי מטילות אורגניות באזור תענכים. תפוצת המחלה השנה נרחבת ונצפתה גם ברמת הגולן ובאזור באר טוביה בדרום. עד היום הושמדו בארץ (כמהלך למניעת התפשטות המחלה) למעלה מ-1,100,000 (מיליון ומאה אלף) תרנגולות, ברווזים ותרנגולי הודו, בנזק של עשרות מיליוני שקלים.

★ יש לאוורר את בתי הצמיחה ככל שאפשר;
★ הורדת עלים בעגבניות (מתפרחת שמינית והלאה) והוצאתם אל מחוץ למבנה החממה תאוורר ותקטין את הלחות בחממה;
★ חשוב מאוד לסלק חלקי צמח נגועים במהלך הגידול לתוך שקית ולהוציאה אל מחוץ למבנה;
★ איבוד בחומרי נחושת (כימיון) וגופרית (קימחונית וקימחון) כשהשמש מצויה.
מומלץ להשתמש בחומרי נחושת למיניהם ובחומרי גופרית באיבוד.

מזיקים

תריפסים למיניהם

תריפס קליפורני עלול לגרום נזק רב בפרי (פלפל, מלפפון, קישוא ועגבנייה) וגורם לוורוס בעיקר בעגבנייה ובפלפל (TSWV). חשוב להשתמש בתכשיר טרייסר אולטרה בשילוב שמן וכמו-כן להשתמש באויב טבעי, פשפש אורוס וסבירסקי.

כנימות עלה

הנזק מתבטא בדיכוי הצימוח, בהפרשת טל דבש הגורמת פייחת וכן במציצות עליים. כנימות עלה עלולות להעביר וירוסים (וירוס המוזאיקה במלפפון ווירוס בפלפל). רשת 50 מש אטומה תמנע את חדירת כנימות העלה לבתי הצמיחה. הדברה ביולוגית - הצרעה אפידיוס. ריסוס ב"תותח" טימור C ונימקס 45 בשילוב שמנים.

זחלים של עש הלילה

פרודניה, הליוטיס, לפיגמה, פלוסיה וכו'. פיקוח מזיקים וניטור צמחים חשוב מאוד, כדי שניתן יהיה להדביר ביעילות טרם חדירת המזיקים לפרי. רשת 50 מש ללא חורים תמנע את כניסת הפרפרים ואת היווצרות הנזק מהזחלים. מומלץ להוריד את המזיק באופן ידני (זחל מעל גודל של 1 ס"מ) לתוך שקית ניילון סגורה ולהרחיקה מהמבנה.

הדברה

שימוש בתכשירי T.B בצילוס (חיידק) ברוביט, ביוטי פלוס, דלפין וכו'. ריסוס יתבצע אך ורק בשעות הערב.

המלצות לעונה בענף המטעים - פברואר-מרץ 2022

ד"ר יזהר טוגנדהפט, מדריך מטעים

ימים קרים עוברים עלינו בעת כתיבת שורות אלה. החורף התחיל בסוף דצמבר, ונכון לתחילת פברואר, הגענו לממוצע הארצי הרב-שנתי של צבירת שעות הקור לעונה (תודה למוטי פרס, מיג"ל, על הנתונים). חשוב לעקוב אחרי צבירת הקור בכל אזור גידול, הדרוש למין/זן הספציפי, כדי לתכנן את עוצמת הגיזום לפי הסיכוי ליבול הצפוי. אפשר להשתמש באתר של מו"פ צפון <http://www.mop-zafon.net>.

דישון - יש לדחות את פיזור הקומפוסט עד לאחר החנטה. פיזור מוקדם מדי עלול לגרום לשטיפה או לנידוף של מעט החנקן המינרלי שמצוי בקומפוסט. במינים שדורשים הרבה חנקן, כמו למשל בהדרים או באפרסק, רצוי לפזר פעמיים בעונה, באביב ולאחר הקטיפה. אם נדרשת תוספת חנקן זמין לצימוח חזק, אפשר לשלב זבל עוף מטופל

מניעה

שפעת בדרגת אלימות נמוכה:

מחלה קבועה הקיימת בארץ (אנו מוגדרים כאזור אנדמי), שנמנעת באמצעות חיסון בתרכיב חיסון מומת, המיוצר בארץ על-ידי חברות התרכיבים המקומיות ונותן פתרון טוב לבעיה. מחסנים את כל להקות הרבייה, הפרגיות, ההודים ובמידה מסוימת גם פטם.

שפעת בדרגת אלימות גבוהה:

אין בידינו כיום חיסון נגד שפעת עופות זו (ישנן מדינות, בעיקר באסיה, שבהן מתבצע חיסון). המניעה, במקרה זה, היא באמצעות בטיחות ביולוגית קפדנית ביותר:

- מניעת מגע של עופות עם עופות בר והפרשותיהם;
- מניעה כניסתם של בני אדם (שאינם חייבים להימצא בלולים) לשטח הלולים או לקרבתם;
- חיטוי של כל ציוד שמגיע ללול מבחוץ, כגון עגלות ביצים וכל ציוד אחר. החיטוי יבוצע בחומרים הפועלים נגד וירוסים, לפי הוראות היצרן;
- כניסה ללולים תיעשה בבגדי עבודה המיועדים למטרה זו בלבד;
- ה יוצבו מכלי חיטוי לנעליים עם חומר חיטוי, וטבילת הנעליים תבוצע לפני הכניסה ללולים;
- משאיות התערובת נדרשות לעבור חיטוי במכון התערובת, לפני יציאתן לשטח.

למניעת התפשטות המחלה, מייד עם זיהוי בבדיקות מעבדה, מוכרזים אזורי סגר ברדיוס של 10 ק"מ, ולהקות העופות שנפגעות מושמדות.

סיפורו של דן וסרמן מקיבוץ חפציבה והכותנה האורגנית

ראיין וכתב: אורי אדלר, מדריך לחקלאות אורגנית

בימים אלו מסתמנת שוב עדנה לכותנה האורגנית ומסתמנת דרישה לכותן אורגני ישראלי בארצות הברית. חשבתי לנכון לפרסם שוב את הראיון עם דן וסרמן, מחלוצי וממפתחי ממשק הגידול של כותנה אורגנית בישראל. בראיון זה השתדלנו לרכז את מירב המידע שהיה קיים בזמן כתיבת הדברים בנושא הכותנה. כיוון שבין הראיון וכתיבת הדברים לבין ימינו לא היה גידול כותנה אורגנית בארץ, אני מעריך שהדברים שנאמרו אז הם הכי מעודכנים שניתן למצוא, ולכן יש מקום לפרסם כתבה זו מחדש. השנה מגדלים כותנה אורגנית בקיבוצים עין חרוד ותל יוסף, כשהמגמה היא הרחבה לקראת השנה הבאה. בשלב זה יש קריאת כיוון להגדלת היקף התוצרת, אף כי אין עדיין התחייבות כתובה. התחייבות סופית תתקבל לאחר בחינת איכות הכותן שייקטף השנה. לאור מגמה זו, למשקים בהם גידלו בעבר כותנה אורגנית יש מקום להמתין עם החלטות להקטנת היקף השטחים האורגניים, כי כניסה מחדש של כותנה אורגנית צפויה לשנות מגמה זו. יש לזכור כי העברת שטחים אורגניים לממשק רגיל תחייב בעתיד הסבה של שנתיים, במידה שתהיה סבירות לגידול אורגני רווחי. לפיכך, יש להתאזר בסבלנות, בתקווה שהסבלנות תשתלם ואכן מגמת הירידה בהיקף גידולי השדה האורגניים תשנה כיוון.

לאחרונה פרש דן וסרמן, חבר קיבוץ חפציבה, מצוות גידולי השדה של קיבוץ חפציבה. כיוון שדן היה הרוח החיה מאחורי גידול הכותנה האורגנית בישראל, חשבתי לנכון לקיים עימו שיחה על הגידול, שלפחות לדעתי הוא אחד הגידולים החשובים בסל הגידולים האורגניים. אני מקווה כי גם אתם, הקוראים, תשתכנעו בכך שהכותנה, שהיא למעשה גידול שדה שתוצרתו אינה משמשת למאכל, היא גידול פורץ דרך ככל שמדובר בהתפתחות החקלאות האורגנית בישראל. קיימנו את השיחה ביום חורף אביבי, בשמש החורפית, על מפתן ביתו של דן בקיבוץ חפציבה. אף כי דן ביקש שהמאמר יכתב בצורת ראיון, עם שאלות ותשובות, חשבתי לנכון לכותבו באופן שהתפתחה השיחה, במעין שיחה רציפה.

דן מעורב בגידול הכותנה משנת 1967, משהחל לעבוד בשדות הכותנה של קיבוצו כנער. באותם ימים רחוקים הייתה מודעות מזערית לאורגני, לסביבה ולבריאות.

כאן המקום להזכיר, כי באותם ימים כבר התקיימה בצניעות חלקתו האורגנית של חיים פלדנר בבית אלפא, מראשוני החקלאים והמטפחים בישראל, כשזנים שטיפח נמצאים עדיין בגידול המסחרי - בצל בית אלפא. חיים, שכבר בשנות הארבעים הביע ספקות לגבי הגישה הכימית שהייתה אז בראשיתה, כשכתב ב-1940 כי "אז הגיע ה-DDT ובאו מומחי התחנה לחקר החקלאות מרחובות ואמרו כי על כל חור בעלה יש לרסס, וכתוצאה, שכבו פרות משה רבינו על הגב וכנימות העלה המשיכו לחגוג" (מתוך הספר לזכרו של חיים פלדמן, נרשם מהזיכרון על-ידי אורי אדלר, בהעדר עותק זמין של הספר).

נושא החקלאות האורגנית, מספר דן, לא עלה אז על דל שפתיים. במיוחד לא דובר אז על גידולי תעשייה אורגניים, כמו הכותנה. אבל כבר בימים ראשונים אלו עלו תהיות, עקב סתירות פנימיות שנחשפו בממשק הגידול. התופעות הבאות, שליוו את החקלאות הכימית, גרמו לתחילתן של מחשבות או תובנות כי משהו לא נכון בגישה המקובלת:

- עומס המזיקים הלך וגבר עם התפתחות העונה, התגברות שחייבה יותר ריסוסים מחד ומאידיך הדגישה תופעה שלקח זמן להפנים, כי יעילות החומרים הלכה ופחתה.
- הארכת עונת הגידול, במטרה למקסם את היבול, גרמה למחסור במים ואילצה שימוש במים מאיכות ירודה מברכות הדגים לקראת סוף העונה, עם כל המשמעות של מים אלו על איכות הקרקע, על עתיד פוריות החלקות.
- הארכת העונה גרמה גם לכך שאסיף הכותנה נכנס לתקופות גשומות, שמשמען פגיעה באיכות וסיכון לעובדים.

באותה תקופה הגיע גם הזמן לחבוש את ספסל הלימודים, ודן יצא במהלך שנות ה-70 ללימודי כלכלה ופילוסופיה באוניברסיטה העברית. הלימודים חשפו בפני דן את התופעה של תפוקה שולית פוחתת, עובדה כלכלית, שאומרת כי ככל שהתפוקה עולה, כל עלייה נוספת דורשת השקעה גדולה יותר במשאבים יחסית ליחידת תפוקה מושגת. לכן, לא תמיד יותר הוא אכן יותר, ויותר עשוי להיות בשורה התחתונה פחות.

הלימודים ו"פתיחת הראש" בעקבותיהם גררו התלבטות לגבי צדקת הדרך, לגבי ההבנה כי חקלאות, וגידול כותנה כחלק ממנה, אינה מוצר תעשייתי חד ממדי, שבו רק היבול הנאסף הוא המטרה, אלא יש להתבונן במערכת כולה ובהשתלבותה בסביבה הכוללת. מכאן גם התובנה, כי מה שחשוב

במקרה של חורף שחון. זרעי הכותנה שנזרעים בקרקע רטובה נובטים, בעוד שזרעי העשבים, שנמצאים בשכבות הקרקע העליונה והיבשה, נותרים בתרדמתם. בצורה זו מקנים לנבטי הכותנה יתרון על העשבים, יתרון שמקל בטיפול קילטור מכאניים, כשהתהליך מסתיים בעישוב ידני. אחת ההתמודדויות הפשוטות הינה במישור ההזנה, כשמהר מאוד נמצא כי מתן קומפוסט ברמה מתאימה לסוג הקרקע והאיזור משמש מקור מספק ליסודות הזנה לגידול.

עם התובנות שנצברו פנו דן וחבריו מחפציבה, בתגבורו של מריו לוי, למועצת הכותנה, כדי לאשר ניסוי מסחרי ראשון בגידול כותנה אורגנית. מועצת הכותנה אישרה בהיסוס רב את ביצוע הניסוי, ובתנאי שילווה על-ידי אנטומולוג מומחה בשמירה אישית. התנאי היה כי אם תתפרץ אוכלוסיית מזיקים שתצא משליטה, יכוסח השטח מיידית, והגידול האורגני יופסק. להפתעת כולם, ואולי לאכזבת חלקם, עבר הניסוי בהצלחה, כשמזיקי מפתח בכותנה הקונבנציונלית, כמו זחל ורוד, כנימות עש הטבק קשות ההדברה ופרודניה, כלל לא התבססו בשטח. אנשי המקצוע שליוו את הניסוי הגדירו את מה שחזו עיניהם כנס, אבל חזרו מהר לחיק השיטה הכימית הבטוחה יותר לכאורה.

מאז הניסוי של 1990 ועד היום ממשיך ה"נס" להתקיים, וזאת בתנאי שאכן מקפידים על כל התובנות שנצברו במהלך השנים. עם זאת, יש לציין כי ישנם מזיקים, כמו פשפש הכותנה והזיפית, שמרימים לעיתים ראש ודורשים התערבות זריזה. אבל פרט לכך, תוצאות גידול הכותנה האורגנית, מבחינת יכול ואיכות, קרובות לתוצאות הכותנה הרגילה, והיו גם שנים בהן עלה יבול הכותנה האורגנית על זו הכימית.

למלעזים, הטוענים כי התוצאה נכונה רק לאיזור קטן ומוגדר, בוצע בתחילת העשור של המאה הנוכחית גידול כותנה אורגנית גם בגבעת ברנר, שלווה בין השאר גם על-ידי אנטומולוג מועצת הכותנה בעבר, ד"ר דוד בר, וגם על-ידי כותב דברים אלו, וגם שם הייתה התוצאה ניקיון כמעט מוחלט ממזיקים. יותר מכך, ניסוי להתמודדות עם עש הטבק שנערך בחלקה האורגנית ננטש, כיוון שהביקורות בניסוי היו נקיות יותר מאשר הטיפולים בחומרי הדברה המאפשרים לשימוש בחקלאות אורגנית.

לאור התוצאות התייצב הגידול של כותנה אורגנית והגיע בשנים האחרונות של המאה הנוכחית לכדי 3,000 דונם, שמניבים יבול טוב והכנסה גדולה משמעותית מזו של הכותנה הרגילה. הגידול עצמו התפשט וגדל כיום במשקים קיבוציים בעמק חרוד ובעמק יזרעאל ומהווה נדבך חשוב בחקלאות האורגנית המתפתחת בשנים האחרונות. בשנתיים האחרונות חל מהפך נוסף עם המעבר לגידול זנים ארוכי סיב מטיפוס פימה, מעבר שנעשה בהיסוס מה, אבל נחל הצלחה גם הוא.

בעיה נוספת, שנאלצו להתמודד עימה בשנים האחרונות, היא בעיית השילוק, לאחר שבשנת 2002 נאסר השימוש במגנזיום כלורט מאג על-ידי הרשויות האורגניות באירופה, חומר שהיה מאושר לשימוש לשילוק כותנה וגם להדברת עשבים בחקלאות אורגנית.

איסור השימוש במאג נחת עלינו לאחר שבאנגליה גילו כי נעשה שימוש בחומר, שלעניות דעתם אינו עומד בדרישות התקן האורגני, אף כי באותו זמן היה מאושר לשימוש על-ידי התקן הישראלי. כך פתאום, נוצר חשש כי חסרון האפשרות לשלך ישבית את הענף, בעיקר כיוון שהמכה נפלה על המגדלים ערב סיום הגידול. אבל שוב ניצחה יצירתיות המגדלים, שפועלים בשנים האחרונות כמועדון מגדלים מגובש, שנפגש מספר פעמים במהלך העונה ומנסה כצוות להתמודד עם הבעיות. בעיית השילוק נפתרה על-ידי עצירה מוקדמת של ההשקיה, לצורך הכנת הכותנה לקטיף "ירוק" - קטיף במצב בו צמח הכותנה עדיין ירוק. גם כאן, שיתוף פעולה עם המנפטה איפשר פתרון של קטיף וניפוט מתוזמנים, כך שלא נגרם נזק משמעותי

הוא השגת יבול שממקסם את התפוקות ונותן את התפוקה האופטימלית ולא רק את התפוקה לטווח קצר, אלא הטווח הארוך הוא שמדבר (ממש מתאים לגישתה של הכלכלה האקולוגית המתפתחת בימים אלו).

כל התהיות הללו עלו בתקופה בה סגדו לפלאי מדע הכימיה. כמו בחקלאות, גם ברפואה היה נראה כי בכימיה הפתרונות לכל מזור. לא רק הכימיה שלטה, אלא גם הגישה שגרסה כי רק ניסיונות "מסודרים" ומנותחים סטטיסטית מהווים את מקור הידע היחיד. "באותה תקופה ניסיתי לעיתים להתבונן על מכלול הגורמים שמשפיעים על מצב הצמח, כמו אוכלוסיית האויבים הטבעיים, הזנת הצמח ועוד", אומר דן ומציין כי ההתבוננות המפורטת בגידול וזיהוי אוכלוסיות של אויבים טבעיים הביאו לדילוג על ריסוסים; פתאום, הסתבר שמזיקים "חזקים" כמו פרודניה וכנימות עש הטבק, שברגיל דרשו כמויות עצומה של ריסוסים, לא הופיעו גם כשוויתרנו על ריסוסים. האיזון הביולוגי החל להופיע מול העיניים.

בהמשך, עם ההתבגרות הגיעו גם הילדים, ועימם התובנה שבמרחק 200-300 מטרים מבית הילדים מרוסס שדה הכותנה אחת לשבוע בזרחנים אורגניים מסוכנים. תובנה זו הביאה לבדיקה מעמיקה יותר של כלל העשייה החקלאית.

במקביל לתהליכים שעבר ולספקות שהצטברו, החל דן את הקשר עם מריו לוי מקיבוץ שדה אליהו, שהחל לקדם את החקלאות האורגנית בקיבוצו והקים בתחילת שנות השמונים את הארגון לחקלאות אורגנית. ביחד הציעו מריו ודן למועצת הכותנה לבצע ניסוי מסחרי בגידול כותנה אורגנית. יש לזכור, כי כותנה רגילה רוססה באותם ימים בכ-15 ריסוסים ויותר בעונה.

לא סתם נראים הדברים שנאמרו עד כאן מהוססים מעט, כי היה זה מהפכני באותה תקופה לצאת ולומר כי ניתן לחשוב על גידול כותנה אורגנית, ללא כל החומרים הכימיים שבהם הטמיעו את גידול הכותנה בכל רחבי הארץ.

מהתחלת הדיונים על גידול הכותנה האורגנית היה ברור כי ההצלחה והכישלון תלויים ביכולת להתגבר על הזחל הוורוד. הרעיון היה להתחכם לזחל הוורוד, שמגיע כשהטמפרטורה ואורך היום מתאימים גם לנביטת הכותנה. לכן הוחלט לדחות את זריעת הכותנה בשבועיים מהמועד המקובל, ממחצית מרץ לתחילת אפריל, כדי שפרפרי הזחל הוורוד, המגיע במחצית מרץ, לא ימצא צמחי כותנה ולכן לא יטילו ביצים וימוחו לפני הצצת הכותנה. למעשה הגחת פרפרי הזחל הוורוד הפכה להגחת התאבדות. במקביל החל פיזור מוגבר של חוטי בלבול - חוטים ספוגים בפרהורמון נקבי של הזחל הוורוד, שגורם לזכרים לאבד את הנקבות. בעוד שבחקלאות הרגילה היה נהוג לפזר כ-20 חוטים לדונם בפיזור יחיד, הגדילו באורגני את מספר הפיזורים לשלושה ואת מספר החוטים לכ-70, כדי להבטיח בלבול יעיל לכל תקופת הגידול. המרכיב השלישי של ההתמודדות עם הזחל היה קיצור העונה בסופה וקביעת מועד לקטיף בין ה-15 ל-20 בספטמבר, כדי לחסום את תחילת החריפה (תרדמת החורף) של הזחל, שמתחילה עם התקצרות היום לאחר ה-21 בספטמבר (היום בו משתווה אורך היום לאורך הלילה).

נושא בעיית נוסף, שאיתו היו צריכים להתמודד חלוצי הכותנה האורגנית ולמעשה ממשיכים להתמודד איתו גם כיום, הוא נושא העשבייה. כמו בנושא הזחל, פותחה כאן תורת גידול כוללת, שמתמודדת עם הנושא במספר מישורים:

זריעה ברטוב - הרעיון הוא לזרוע את הכותנה לתוך שכבת קרקע רטובה, על-ידי הסרת שכבת הקרקע העליונה בפס הזריעה, באופן שבו שאר פני השטח נותרים יבשים. הדבר נעשה על-ידי זריעה בחריץ לעומק בו הקרקע רטובה מגשמי החורף או מהשקיה שבוצעה זמן מה מראש

קורס יסודות - סיור במשק הר פרחים אצל יואל בלומברג

סיכום סיור בעמק יזרעאל - 1.9.2021

השתתפו: בני שמולביץ, אלי אהרון, יזהר טוגנדהפט, אורי אדלר
כתב: בני שמולביץ

קיבוץ גזית

בקיבוץ גזית ליווה אותנו נחשון דוד. בגזית 400 דונם שטחים אורגניים שוליים, גידולי פלחה, ובנוסף עוד 300 דונם שלחין, בהם מגדלים מגוון גידולים, בהם: גזר אורגני לשלוחות, תירס לחברת סיוון במסילות, דלעת, סלק לבית אלפא, בזיל לזרעים עם ג'נסיס, בצל (לדברי נחשון, יש עודפים של בצל בשוק, אך נתנו אישור לייבא בצל), חמניות לזרעים - ג'נסיס, גם לגידול נבטים, ברוקולי לזרעים, הרבה זרעים לתעשיית הנבטים.

עדכנו את נחשון לגבי הניסיון לחדש/להחזיר את גידול הכותנה, והוא שמח לשמוע. יבדוק את אפשרות הגידול בעונה הבאה. סיירנו עמו בשדה בחלקת בצל, שבחלקה ניזוקה. אלי אהרון הבטיח לבדוק אפשרות לסיוע מול קנט.

קיבוץ עין חרוד מאוחד

בקיבוץ עין חרוד מאוחד חוגגים השנה 100 שנים לעלייתם על הקרקע. בפגישה נכחו טל המנהל, ניר המנהל המקצועי, והצוות המקצועי של הגד"ש. בשיחה העלו את הנושאים המטרידים אותם במיוחד: היבוא הפרוץ, הביטוחים, תקציבים לניסויים. בקיבוץ מגדלים חומוס, שקדים, בננות ועוד. יש להם 2,000 דונם גד"ש ומטעים. ביקרנו בשדה הכותנה, שנראה יפה מאוד. בסך-הכול זהו משק אורגני גדול ומפותח.

ביקור במשק חוהבה

ביקור, צילמו וסיפרו: בני שמולביץ - יו"ר הארגון לחקלאות אורגנית, טלי ברנר - מרכזת תחום התעשייה האורגנית

החוהבה הגיעה לישראל מדרום אמריקה ומקסיקו. כדי להכיר את התחום יצאו בני וטלי לביקור בחברת דזרט איל. החברה הוקמה בשנת

לכותן גם בקטיף ירוק. חשוב לזכור שלא ניתן לאחסן את ערמות הכותן בשדה עד הניפוט, כמקובל בכותנה שעליה הושרו, אלא יש לנפט תוך יומיים מהקטיף כדי למנוע תסיסה אפשרית של הכותנה בערמה.

כיום הכותנה האורגנית הינה עובדה קיימת ומוכיחה עצמה כל שנה, אף כי לימוד הממשק ושיפורו נמצאים רק בתחילת הדרך.

פיתוח הכותנה האורגנית הינו דוגמה שמראה כי יכולת התבוננות וראייה קדימה של מספר מגדלים, כמו דן וחבריו, איפשרו פיתוח ומציאת פתרונות הולמים לגידול חשוב זה.

לגידול הכותנה האורגנית משמעות רחבה מהמשמעות הצרה של רווח מידי; לגידול הכותנה האורגנית משמעות סביבתית עמוקה, שכוללת יצירת סביבה נקייה מכימיקלים רעילים, שיפור מבנה הקרקע, הקטנת סחף קרקע והקטנת תלות בתשומות שאינן מתחדשות.

בראייה קדימה ובמעט חזון, שאולי אבד קמעא בשנים האחרונות, הכותנה האורגנית מהווה נדבך מרכזי בהפיכת חקלאות ישראל וישראל כולה למדינה ירוקה וידידותית יותר לסביבה ולחי. הודות לחזון של מעטים ולעקשנות שלעיתים משתלמת, יש כיום כותנה אורגנית וגד"ש אורגני בהיקף משמעותי וגדל. נוצרה הזדמנות לצרף את הגד"ש האורגני לשאר גידולי השטח הפתוח, המטעים והחממות האורגניים, ולהפוך את ישראל כולה לירוקה יותר, תוך שינוי איכות החיים והתדמית של המדינה כולה.

אולי כאן המקום להזכיר, כי כותנה אורגנית גדלה גם בטורקיה ונפוצה באפריקה, רק שבארצות אלו הגידול הוא בחלקות קטנות, והקטיף מבוצע ידנית. לכן כל ההיבט האגרוטכני של הגידול שונה כשהמזיקים מודברים קולטורלית - או בשפת יומיום, פשוט נאספים בידים. גם באותן ארצות גידול הכותנה הוא נדבך חשוב בסל המוצרים האורגניים. גם באזורים אלו יש לכותנה האורגנית גם משמעות חברתית, בכך שגידולה ומחירה מאפשרים חיים תרתי משמע באזורי הגידול, שכמעט שננטשו בעבר.

ובחזרה לעמק ולארץ. הכותנה האורגנית הפכה להיות גידול עוגן של גידולי השדה האורגניים, שהתפתחו והגיעו להיקף של אלפי דונמים, וזאת בזכות חזון, נחישות ותעוזה של מעטים, שלא חששו לצאת נגד המקובל ולשבור את המוסכמות.

פעילות בארגון לחקלאות אורגנית

קורס יסודות החקלאות האורגנית

כתבה: יפה אלפיטל

קורס יסודות החקלאות האורגנית, קורס היברידי, במפגשי זום ושטח, החל בתאריך 6.10.21 ויסיים ב-23.2.2022. בקורס 30 משתתפים והוא מתקיים במסגרת 23 מפגשים. התמונות מדברות בעד עצמן.

קורס יסודות - ביקור בחוות מקורה של גיא רילוב

חוקר בתחום בטיחות המזון. ד"ר שמשוני מציין כי הוא מאמין בתחום האורגני ומוכן לתרום לקידומו בשיתוף פעולה עם הארגון. הוא סקר בפני הצוות של הארגון את תחומי עיסוקו, ולבסוף סוכם:

- הקמת צוות מחקר בנושאים משותפים;
- עזרה בטיפול בנוכחות שאריות חומרי חיסוי בקומפוסט, בעזרת דבש;
- העברת נתונים על שאריות חומרי הדברה במוצרים טריים ותעשייתיים, ללימוד נושא השאריות והדרך להתמודד איתן;
- הרצאה בקורס תעשייה אורגנית בנושא טוקסינים במזון, בהיבטי בטיחות המזון;
- בחינת היתכנות של השימוש בספקטרום פלואורימטר, לקביעת חומרי הדברה.

ביקור ב"הולי קקאו" - מפעל לייצור שוקולד מריר אורגני

דצמבר 2021

ביקור: בני שמולביץ, אלי אהרון וטלי ברנר
סיכמה: טלי ברנר

כדי לטעום שוקולד מריר אורגני משובח, יצאנו למסע דרומה. באחד מהצמתים לפני באר שבע, פנינו מזרחה. נוסעים בכביש מתפתל, נוף הררי, מגיעים לגובה של 800 מטר מעל פני הים, הצמחייה נעשית דלילה. הנוף מדברי, ומרחוק נראים הרי מואב. חץ מוביל לכיוון **פני חבר**.

שום דבר לא מכין אותנו לביקור המרתק במפעל השוקולד הייחודי שביקורנו, **הולי קקאו**. את פנינו קיבל מנהל המפעל **מרת**. מרת מנהל את המפעל כבר כמעט שנה עם צוות של 8 עובדים, שמייצרים שוקולד נפלא, מהפולים ועד לאריזה. זהו המפעל היחיד בארץ העובד בשיטה זו. חומר הגלם העיקרי של המפעל הם פולי הקקאו, ואלו מגיעים מפרו ומאקוודור, באיכות אורגנית או קונבנציונאלית. האגרונומים מטעם החברה מפקחים על גידול הקקאו ומבטיחים את איכות חומר הגלם שיגיע למפעל. גידול מטעי קקאו על פי הסטנדרטים האורגניים מבטיח, בנוסף לאיכות האורגנית, גם שמירה על הסביבה, שמירה על זכויות העובדים וסחר הוגן.

לפי מה שלמדנו ממרת, שוקולד מעולה מכינים משלושה רכיבים בלבד, לפי סדר יורד: עיסת קקאו, סוכר וחמאת קקאו. כדי לייצר שוקולד אורגני - כל הרכיבים הם באיכות אורגנית. את כל מוצרי השוקולד הארטיזנלי של חברת הולי קקאו מפתחים **ג'ו זנדר וזאב סטנדר**. זנדר הוא גם מנהל המחקר והפיתוח של קבוצת **טחנת האבן** (STONE MILL), שהולי קקאו היא אחת החברות בה. כל החברות בקבוצה מייצרות מוצרים מקומיים, בריאים, איכותיים, במינימום השפעה על הסביבה.

בהולי קקאו מייצרים שוקולד מריר. הגדרת הרגולציה: שוקולד מריר מכיל לפחות 32% עיסת קקאו. מייצרים שוקולדים בכל אחוז שנדרש על-ידי הצרכן: 32%, 60%, 70%, 72%, 80%, 90% ו-100%, וגם שוקולד לבן. מוצרי

1998, כשחקלאי משקי חבל עזה וקיבוץ בארי החלו לגדל את החוחובה. הם נפגשו עם **יגאל רביב** המנכ"ל **ועמית שלי** מנהל התפעול. **דוח מפורט בגיליון הבא.**

סיכום שולחן אורגני - במסגרת ועידת ישראל לחקלאות של אגרו-משוב, מיום 8.12.21

משתתפים: בני שמולביץ, אלי אהרון, איציק כהן, איציק שטרן, יזהר טוגנדהפט, אוהד בן גיגי.
רשם: אלי אהרון

צילומים: ועידת ישראל לחקלאות

הוועידה התקיימה במלון "יערים" במעלה החמישה. הנושאים על הפרק בשולחן האורגני:

1. הרפורמה והשפעתה על הגידולים האורגניים;
2. הגדלת הצריכה האורגנית בישראל והרחבת היקף הגידולים.

תוכן הדיונים והחלטות:

1. נבחן הסיכוי ליבוא מתחרה של תוצרת אורגנית טרייה לישראל, והמסקנה המדאגיה הינה חד משמעית: אין כל מניעה לכך שמעתה יוסרו מכסי המגן גם מתוצרת זו, שיבוא של תוצרת אורגנית יואץ אף הוא, ולכן הנזקים שייגרמו לחקלאים האורגניים יהיו דומים לאלו של הקונבנציונליים. עובדה זו מחייבת את המגדלים האורגניים לשתף פעולה עם המגדלים הקונבנציונליים, להתנגד למהלכים אלה ולבקש להחיל רפורמה שמשמעותה באמת שדרוג של החקלאות הישראלית.
2. בנוגע להגדלת הצריכה האורגנית, ברור לכל יושבי השולחן כי יש לצאת בקמפיין נרחב בתקשורת המסביר את היתרונות הבריאותיים של התוצרת האורגנית לאדם ואת תרומת האורגני לסביבה, ובעקבות זאת את חשיבות קידום הצריכה האורגנית בישראל.

ברור לחלוטין כי קמפיין כזה דורש תקצוב לא קטן, שאיננו בנמצא בארגון לחקלאות אורגנית, ולכן יש לחשוב מחוץ לקופסא, כדי לקדם את העניין.

לאור האמור נתקבלו בעניין זה ההחלטות כדלקמן:

- א. במסגרת הארגון האורגני יוכנו סרטונים באמצעות גורם מקצועי, אשר יופצו ברשתות החברתיות (פייסבוק, טיק טוק, אינסטגרם וכו').
- ב. נקבעה לחברי הארגון האורגני פגישה עם מנכ"לית משרד החקלאות. עלה הרעיון כי במסגרת פגישה זו יוצג הצורך בקידום של החקלאות האורגנית בישראל, ובמקביל, תתבקש מנכ"לית המשרד לשתף, תקציבית, את משרד החקלאות, כיוון שצריכה אורגנית הינה אינטרס חשוב גם של משרד החקלאות בישראל. כלולו מקומים שמשרד החקלאות ירים את הכפפה ויהיה שותף לצורך חשוב זה.

פגישת הצוות המקצועי של הארגון עם ד"ר קובי שמשוני

כתבה: טלי ברנר

בתאריך 18.11.21 נפגש הצוות המקצועי בארגון לחקלאות אורגנית עם ד"ר קובי שמשוני, חוקר במחלקה לטוקסיקולוגיה סביבתית ממכון וולקני,

לפיה ניתן לגדל קנאבים במצע מנותק בלבד. בישיבה זו יצגו את הארגון אלי אהרון ואורי אדלר. מירית עמרני, מנהלת תחום בכירה (סטנדרטים) בשירותים להגנת הצומח ולביקורת במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, מסרה כי "לפני כשנתיים כתבנו תוכנית מפורטת השואפת להפחית את הנטל הרגולטורי בייצור תוצרת אורגנית. כחלק מאותה תוכנית, זיהינו לקונה המונעת מחקלאים לגדל קנאבים רפואי אורגני, ואני שמחה שהצלחנו היום להסיר את החסם הזה, מה שמאפשר לראשונה לגדל בפועל קנאבים רפואי אורגני, והדבר ישיר את המגדלים ואת הצרכנים כאחד".

שינוי זה הוא יוזמה של הארגון האורגני, שהמשרד קיבל ואישר, ובהתאם שונו התקנות וקיבלו אישור בוועדת הכלכלה. המשמעות היא כי מי שיחליט לגדל קנאבים רפואי אורגני ימשיך כמובן להיות כפוף לחוק האורגני, אבל יוכל לגדל קנאבים רפואי במצע מנותק, כפי שהוחרג בעבר גם גידול הפטריות.

מחקרים בירקות אורגניים 2022

ישיבת דיווחים ודין בתוכניות מחקר בירקות אורגניים לעונת 2022

כנס הוועדה המקצועית לירקות אורגניים התקיים ב-4.12.22 בקריה החקלאית בבית דגן, במסגרת הנהלת ענף ירקות, בראשות אורי אדלר, ממ"ר ירקות אורגניים, ושלי גנץ, מנהלת אגף הירקות בש"מ. בכנס נסקרו ונידונו תוכניות המחקר העתידיות לעונת 2022 בגידול ירקות אורגניים, ובהתאם לכך נקבע סדר עדיפות.

אלי אהרון מסר דוח על מצב החקלאות האורגנית. החוקרים שהציגו את הצעותיהם למחקר: רן לאטי, סיגל מיארה, אריק פלסבקי, מרי דפני ילין, מוואפק באדוח, איציק כהן.

רשימת ספקי תשומות/קומפוסט באתר הארגון

לידיעת המגדלים, באתר הארגון לחקלאות אורגנית ניתן למצוא רשימה עדכנית של ספקי תשומות/קומפוסט, לשימוש המגדלים.

קורס יסודות תעשייה אורגנית

ב-ZOOM

נושאי הקורס:

- ✓ חקיקה ותקינה למזון אורגני בישראל.
- ✓ חקיקה ותקינה למזון אורגני באירופה, ארה"ב ויפן.
- ✓ אישור ופיקוח בישראל.
- ✓ תוספי מזון מותרים בתוצרת אורגנית מעובדת.
- ✓ תוספת ויטמינים ומינרלים. מותר או אסור!
- ✓ הנדסה גנטית וקרינה מייננת. בתפיסה האורגנית.
- ✓ מזדמנים במזון אורגני מעובד: שאריות חומרי הדברה, שאריות חומרי חיטוי והבדיקות הנדרשות.
- ✓ בטיחות במזון וניהול סיכונים.
- ✓ סימון מזון אורגני.
- ✓ אריזות למזון אורגני.
- ✓ איכות תזונתית של מזון אורגני.

קהל היעד: טכנולוגים בתעשיית המזון, סטודנטים, גופי פיקוח, גופים ממשלתיים: משרד הבריאות, איגוד התעשיינים.

מרצים אורחים: גב' מירית עמרני - חקיקה ואישור ופיקוח; ד"ר יעקב שמשוני - בטיחות במזון

מרכזת הקורס: טלי ברנר

תאריכים: 23.3.22, 30.3.22, 6.4.22 בין 16:00-20:00

עלות למשתתף: 250 ש"ח. לחברי הארגון ההשתתפות ללא עלות.

חומרי לימוד: החוק האורגני והתקנה האורגנית - זמינים באתר השירותים להגנת הצומח של משרד החקלאות

- ✓ התקנה האורגנית האירופית EU2018/848
- ✓ התקנה האורגנית האמריקאית NOP, של ה-USDA

לפרטים והרשמה: יפה אלפיטל 03-7361097/8 yafa@organic-israel.org.il

השוקולד מגוונים, כמו: שוקולד לבן, פולי קקאו, שקדים, אגוזי מלך ופקאן מצופים, שוקולד צ'יפס ואפילו שוקולד קיטו ללא סוכר, כאשר המתיקות היא מתחליף סוכר. לאחרונה יצאו עם מוצר חדש, **ג'ינדיה**: סוכר, אגוזי מלך, שוקולד מריר בצורת פרלינים מרובעים ו...טעימים.

הייצור מתחיל מפולי קקאו המגיעים בשקים ומאוחסנים בקירור. הפולים מועברים לתהליכי קלייה, קיצוץ ראשון, טחינה לאבקה, הכנת התערובת, טמפרור, ערבוב עדן בטמפרטורה המתאימה לסוג השוקולד, העברה לתבניות, קירור ואריזה סופית.

במהלך הסיור במפעל ריגש אותנו מאוד לראות אחוז גדול מאוד של חומרי גלם באיכות אורגנית. ניתן למצוא את מוצרי הולי קקאו בחנויות טבע, בחנויות מתמחות וברשתות.

אסיפת חברים שנתית

האסיפה השנתית התקיימה ביום שלישי, 21 בדצמבר בשעה

14:00 - בזום

כתבה: יפה אלפיטל

על סדר היום:

1. נבחרו יו"ר האסיפה - רועי רבן, ומזכירת האסיפה - יפה אלפיטל (אושר סדר היום).
 2. דוח הצפי לסיום 2021, אושר תקציב 2022, אושרו דוחות כספיים 2020 - דני מלמד, רו"ח.
 3. דו"ח ועדת ביקורת - מסר יו"ר ועדת ביקורת - יוסי צרפתי.
 4. דוח ועדת איתור - נערכו בחירות למוסדות הארגון:
 - א. ועדת ביקורת - נבחרו: יו"ר יוסי צרפתי, ישראל שמידט (שרול), יהודה עם שלם;
 - ב. ועדת איתור - נבחרו: יו"ר מרסלו טרגרמן, ראלי פן, דורון ליבר;
 - ג. הוחלפו 2 חברי מזכירות לפי בקשתם; המחליפים הם: מרסלו טרגרמן, שלי צורן;
 - ד. אושרו חברי המועצה לשנתיים הבאות.
 5. הוגש דוח מדריכים - איציק כהן, איציק שטרן, יזהר טוגנדהפט, אורי אדלר, טלי ברנר.
 6. נמסר דוח מנהל האגף המקצועי - אלי אהרון.
 7. נמסר דוח יו"ר ההנהלה - בני שמולביץ.
- ההצעות השונות אושרו פה אחד.

לראשונה - גידול קנאבים רפואי אורגני בישראל

ועדת הכלכלה של הכנסת, בראשות היו"ר ח"כ מיכאל ביטון, אישרה את השינוי בתקנות וקבעה בישיבתה מיום 13.12.21 כי יתאפשר לראשונה לקרוא לגידול קנאבים רפואי "אורגני", דבר שלא התאפשר עד היום בגלל התנגשות בין דרישות התקנים האורגניים האוסרות לגדל במצע מנותק לבין נוהלים שנקבעו על-ידי היחידה לקנאבים רפואי של משרד הבריאות,